

Kreditvärderingsinstitut

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2009/10:217 Kreditvärderingsinstitut. I propositionen föreslår regeringen en ny lag om kreditvärderingsinstitut. Lagen föreslås träda i kraft den 7 september.

Syftet med förslaget är att anpassa svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut¹ (i fortsättningen kallad EU-förordningen).

EU-förordningen ska bidra till hög kvalitet på de kreditbetyg som utfärdas inom unionen och som används i rättsligt reglerade sammanhang. För att ett kreditvärderingsinstitut ska få registreras enligt EU-förordningen måste det uppfylla vissa villkor. Villkoren ska främja integritet, transparens, ansvar, goda styrelseformer och tillförlitlighet inom kreditvärderingsverksamheten. Det gäller t.ex. organisations- och verksamhetskrav, kvalitetssäkring och rapportering. EU-förordningen innehåller också regler om tillsyn. Ett nära samarbete ska äga rum mellan olika tillsynsmyndigheter. Främst kommer detta samarbete till stånd genom arbeten i särskilda kollegier och med den europeiska värdepapperstillsynskommittén, CESR (Committee of European Securities Regulators).

Regeringen föreslår att Finansinspektionen ska bli behörig myndighet inom de områden som täcks av de nya reglerna.

Vid riksdagens beslut ska 10 kap. 5 § regeringsformen tillämpas, dvs. beslutet fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande eftersom bestämmelserna om samarbetet mellan berörda myndigheter innebär att förvaltningsuppgift överläts till utländska organ.

I propositionen föreslås vidare att det i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument införs en upplysning om att det i EU-förordningen finns bestämmelser om den information som ett prospekt ska innehålla. Den lagändringen föreslås träda i kraft den 7 december 2010.

I betänkandet finns en reservation (v).

¹ EUT L 302, 17.11.2009, s. 1 (Celex 32009R1060).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	8
Samarbete vid särskild begäran	8
Skärpt reglering av kreditvärderingsinstituten och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag	13
Reservation	15
Skärpt reglering av kreditvärderingsinstituten och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag, punkt 3 (v)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Följdmotionen	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Samarbete vid särskild begäran**

Riksdagen antar, i den ordning som anges i 10 kap. 5 § regeringsformen om kvalificerad majoritet,

3 § regeringens förslag till lag om kreditvärderingsinstitut.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:217 i denna del.

2. **Lag om kreditvärderingsinstitut**

Riksdagen antar

1. lag om kreditvärderingsinstitut, i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkt 1,

2. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:217 i denna del.

3. **Skärpt reglering av kreditvärderingsinstitutet och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag**

Riksdagen avslår motion

2009/10:Fi16 av Ulla Andersson m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Reservation (v)

Stockholm den 8 juni 2010

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Nina Lundström (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Margareta B Kjellin (m) och Mats Pertoft (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2009/10:217 Kreditvärderingsinstitut föreslår regeringen att en ny lag om kreditvärderingsinstitut antas. Lagen föreslås träda i kraft den 7 september 2010. Dessutom föreslås att det i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument införs en upplysning om att det i EU-förordningen finns bestämmelser om den information som ett prospekt ska innehålla. Den lagändringen föreslås träda i kraft den 7 december 2010. Förslagen har granskats av Lagrådet. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

I ärendet har en följdmotion väckts. De behandlade förslagen återges i *bilaga 1* och regeringens lagförslag i *bilaga 2*.

Bakgrund

Vad handlar den föreslagna lagen om?

Att bedöma kreditvärdigheten hos en motpart eller på finansiella instrument kan vara svårt. För att lättare kunna bedöma och förstå de risker och osäkerheter som finns kan man ta hjälp av kreditvärderingsinstitut. Kreditbetygen används t.ex. av investerare, låntagare, emittenter, tjänstepensionsinstitut och stater som en del av informationen för att bestämma riskvikt och fatta väl underbyggda investerings- och finansieringsbeslut. Kreditvärderingsinstituten har stor påverkan på den finansiella marknaden, och de fick mycket kritik under den finansiella krisen. EU-förordningen har tillkommit för att bidra till hög kvalitet på de kreditbetyg som utfärdas inom unionen och som används i rättsligt reglerade sammanhang.

EU-förordningen trädde i kraft den 7 december 2009 och började tillämpas samma dag förutom vissa bestämmelser som ska börja tillämpas vid senare tidpunkter. EU-förordningen förutsätter att vissa nationella regler införs, och den nya lagen om kreditvärderingsinstitut handlar därför om att anpassa svensk lagstiftning till EU-förordningen. En utgångspunkt i lagstiftningsärendet har varit att de nya bestämmelser som införs i möjligaste mån ska utformas på liknande sätt som redan gällande lagstiftning, om inte särskilda skäl talar emot det.

Med *kreditvärderingsinstitut* avses, enligt EU-förordningen, en juridisk person vars verksamhet inbegriper yrkesmässigt utfärdande av kreditbetyg. Ett *kreditbetyg* är en bedömning av kreditvärdigheten hos t.ex. ett företag eller ett finansiellt instrument.

Tidigare lagstiftning nationellt och inom EU

I Sverige saknas en nationell lagstiftning som direkt reglerar kreditvärderingsinstitutens verksamhet. I stället förväntas de följa den uppförandekod som Internationella organisationen för värdepapperstillsyn, IOSCO (International Organization of Securities Commissions), tagit fram. Regler om erkännande av externa ratinginstitut finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut¹.

I Sverige finns regler om erkännande av externa ratinginstitut (godkännande av kreditvärderingsföretag) i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar. I begreppet kreditvärderingsföretag innefattas också kreditvärderingsinstitut. Ett kreditvärderingsinstitut kan alltså ansöka om att godkännas som kreditvärderingsföretag.

EU-förordningens innehåll

Som redan nämnts innehåller EU-förordningen bestämmelser som ska bidra till hög kvalitet på de kreditbetyg som utfärdas inom unionen och som används i rättsligt reglerade sammanhang. Med *rättsligt reglerade sammanhang* avses användningen av kreditbetyg för det specifika ändamålet att följa en bestämmelse som har sin grund i unionslagstiftningen, t.ex. för att fastställa riskvikter och därav följande kapitalkrav för exponeringarna. Avsikten är dock inte att EU-förordningen ska ersätta redan etablerade förfaranden för erkännande av externa ratinginstitut.

Registrering

Enligt EU-förordningen måste ett kreditvärderingsinstitut ansöka om registrering för att erkännas som externt ratinginstitut. För att få registreras krävs att kreditvärderingsinstitutet uppfyller en rad villkor som ska främja integritet, transparens, ansvar, goda styrelseformer och tillförlitlighet inom kreditvärderingsverksamheten. Det gäller bl.a. organisations- och verksamhetskrav, kvalitetssäkring och rapportering. En registrering gäller inom hela unionen.

Tillsyn

Varje medlemsstat ska senast den 7 juni 2010 utse en behörig myndighet att vara tillsynsmyndighet. De olika tillsynsmyndigheterna ska samarbeta med varandra och ibland även med tillsynsmyndigheter i länder utanför unionen (nedan kallade tredjeland). Samarbetet ska ske genom utbyte av information, bistånd vid kontroller på plats eller utredningar, möjlighet till delegering av uppgifter samt genom deltagande i olika kollegier.

¹ EUT L 177, 30.6.2006, s. 1 (Celex 32006L0048).

Den europeiska värdepapperstillsynskommittén, CESR (Committee of European Securities Regulators), ska ha en koordinerande och rådgivande roll. Dessutom ska CESR utfärda vägledning om bl.a. registreringsprocessen och kollegiernas (vad kollegier är förklaras nedan) operativa funktioner samt årligen offentliggöra rapporter om tillämpningen av förordningen. CESR ska också upprätta en medlingsmekanism för att nå samsyn i kollegierna och samarbeta med tillsynskommittéerna på bank- och försäkringsområdet.

Kollegier

Kollegierna består av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten och behöriga myndigheter som väljer att bli medlemmar och som har viss närmare anknytning till det berörda kreditvärderingsinstitutet. Även andra behöriga myndigheter får delta i möten och verksamheter inom kollegiet. Kollegiet ska utse en kontaktperson som ska vara ordförande för kollegiets möten, samordna verksamheten och säkerställa ett effektivt informationsutbyte.

Tystnadsplikt

Tystnadsplikt gäller för personer som arbetar för CESR och de behöriga myndigheterna. Avtal om informationsutbyte med behöriga myndigheter i tredjeland förutsätter att den utlämnade informationen också omfattas av garantier om tystnadsplikt.

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i förordningen och senast den 7 december 2010 anmäla dessa regler till Europeiska kommissionen. Begränsningen för vissa institut och företag att i rättsligt reglerade sammanhang enbart använda sig av kreditbetyg som utfärdats av registrerade kreditvärderingsinstitut som är etablerade inom unionen gäller fr.o.m. den 7 december 2010. Befintliga kreditvärderingsinstitut ska ansöka om registrering senast den 7 september 2010 och övriga kreditvärderingsinstitut tidigast den 7 juni 2010. Befintliga kreditvärderingsinstitut får fortsätta att utfärda kreditbetyg som får användas i rättsligt reglerade sammanhang om inte ansökan om registrering avslås.

Godkännande av kreditbetyg utfärdat i tredjeland

Ett registrerat kreditvärderingsinstitut kan i sin tur godkänna ett kreditbetyg som utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut i tredjeland. För detta krävs dock att den kreditvärderingsverksamhet som ledde fram till kreditbetyget helt eller delvis utförts av det godkännande kreditvärderingsinstitutet eller av kreditvärderingsinstitut som tillhör samma grupp. Dessutom

ska kreditvärderingsinstitutet i tredjeland uppfylla krav som är lika stränga som de som anges i EU-förordningen. Slutligen ska det finnas möjligheter att utöva tillsyn över kreditvärderingsinstitutet i tredjeland.

Återkallelse

I EU-förordningen finns det även bestämmelser om när en registrering kan återkallas och hur ett beslut om återkallelse ska hanteras. Ett sådant beslut gäller också inom hela unionen.

Det fortsatta arbetet inom EU

Europeiska kommissionen har föreslagit att en europeisk värdepappers- och marknadsmyndighet (ESMA) ska inrättas. Ministerrådet har antagit en allmän inriktning, och förslaget ska nu förhandlas med Europaparlamentet. Avsikten är att kreditvärderingsinstituten i vart fall delvis ska stå under tillsyn av ESMA. Det kan därför bli aktuellt att göra ändringar i EU-förordningen. Mer information väntas komma från Europeiska kommissionen under våren 2010.

Utskottets överväganden

Samarbete vid särskild begäran

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ny lag om kreditvärderingsinstitut samt förslaget till ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

Propositionens huvudsakliga innehåll

En ny lag om kreditvärderingsinstitut

I propositionen föreslås en ny lag om kreditvärderingsinstitut. Syftet med förslaget är att anpassa svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut¹ (EU-förordningen). I den nya lagen anges att Finansinspektionen är behörig myndighet enligt EU-förordningen. Det införs dessutom bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter och möjligheter att ingripa, liksom om Finansinspektionens samarbete med andra behöriga myndigheter inom unionen. Lagen föreslås träda i kraft den 7 september 2010.

I propositionen föreslås vidare att det i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument införs en upplysning om att det i EU-förordningen finns bestämmelser om den information som ett prospekt ska innehålla. Den lagändringen föreslås träda i kraft den 7 december 2010.

Regeringen beslutade den 14 april 2010 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslagen och har i propositionen följt Lagrådets förslag.

Behörig myndighet

Enligt artikel 22 i EU-förordningen ska varje medlemsstat senast den 7 juni 2010 utse en behörig myndighet för genomförandet av förordningen. Regeringen har bedömt att Finansinspektionen är den lämpligaste myndigheten att hantera frågor om registrering och tillsyn av kreditvärderingsinstitut. Den 14 april 2010 utsåg därför regeringen Finansinspektionen till behörig myndighet genom ändringar i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen. Ändringarna träder i kraft den 1 juni 2010.

Enligt artikel 23 i EU-förordningen ska, i enlighet med nationell lagstiftning, de behöriga myndigheterna tilldelas alla tillsyns- och undersökningsbefogenheter som de behöver för att utföra sina uppgifter enligt EU-förordningen. Dessa befogenheter ska utövas direkt, i samarbete med andra myndigheter eller genom framställning till de behöriga rättsliga myndighe-

¹ EUT L 302, 17.11.2009, s.1 (Celex 32009R1060).

terna. Befogenheterna ska omfatta ett visst antal uppräknade verktyg, t.ex. rätten; att få tillgång till varje dokument, att begära upplysning från varje person och vid behov kalla till förhör, att utföra kontroller på plats samt att begära uppgifter över tele- och datatrafik. De behöriga myndigheterna får dock bara utnyttja dessa befogenheter för att utföra sina uppgifter enligt EU-förordningen och endast i förhållande till kreditvärderingsinstitut, personer som medverkar i kreditvärderingsverksamhet, kreditvärderande enheter och anknutna tredje parter, de tredje parter till vilka kreditvärderingsinstituten kontrakterar ut vissa uppgifter eller viss verksamhet och andra personer som på annat sätt har samband med eller är knutna till kreditvärderingsinstitut eller kreditvärderingsverksamhet.

Regeringen föreslår att Finansinspektionens utredningsbefogenheter införs i lagen om kreditvärderingsinstitut. Finansinspektionens befogenheter gäller dock inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater. Begränsningen som följer av EU-förordningen när det gäller mot vilka de behöriga myndigheternas befogenheter får utnyttjas bör enligt regeringen införas i den nya lagen om kreditvärderingsinstitut. Regeringen anser inte att det bör införas något förtydligande av vilka som ingår i denna krets. Ett sådant förtydligande skulle riskera att utvidga eller begränsa kretsen i förhållande till vad som följer av EU-förordningen. Däremot gör regeringen bedömningen att en begränsning av uppgiftsskyldigheten bör göras i den mån en anmodan skulle strida mot en i lag reglerad tystnadsplikt avseende advokater.

Kontroller på plats

Enligt artikel 23.3 c i EU-förordningen ska den behöriga myndigheten ha befogenhet att genomföra kontroller på plats, "on-site inspections", med eller utan föranmälan. Regeringen föreslår att Finansinspektionens befogenhet att genomföra platsundersökningar ska gälla i förhållande till de företag och personer som följer av artikel 23.3 i EU-förordningen. Rätten att utföra kontroller bör enligt regeringen begränsas till en rätt att genomföra kontroller i företags kontorslokaler och liknande, alltså inte inspektioner i bostadsutrymmen eller utrymmen med endast privat eller övervägande privat användningsområde.

Tele- och datatrafik

Enligt artikel 23.3 d i EU-förordningen ska den behöriga myndigheten vidare ha rätt att begära uppgifter över tele- och datatrafik. Finansinspektionen har redan enligt nuvarande lagstiftning på värdepappersmarknadsområdet rätt att begära in uppgifter om befintlig tele- och datatrafik (prop. 2004/05:142 s. 120 och prop. 2006/07:115 s. 494 f.). I EU-förordningen anges inte att det ska vara fråga om befintliga uppgifter, men det har inte framkommit att man i EU-förordningen velat utöka de behöriga myndigheternas befogenheter jämfört med vad som följer av andra EU-rättsakter inom finanssektorn.

Sanktioner

Om ett kreditvärderingsinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt EU-förordningen får Finansinspektionen, utöver de tillsynsåtgärder som framgår av artikel 24 i EU-förordningen, ingripa på olika sätt. Vid mindre allvarliga överträdelser får Finansinspektionen ingripa genom ett beslut om anmärkning eller genom att förelägga institutet att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen, alternativt att låta bli att verkställa ett beslut. Ett föreläggande får förenas med vite.

Huvudansvaret för tillsynen av ett kreditinstitut ligger på den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten oavsett var i unionen verksamheten bedrivs. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ges därför större möjligheter att ingripa än övriga behöriga myndigheter. Det är t.ex. bara den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten som kan besluta om återkallelse av en registrering och tillfälligt förbjuda kreditvärderingsinstitutet att utfärda kreditbetyg. Innan tillsynsåtgärder vidtas ska kontaktpersonen i det aktuella kollegiet underrättas och samråd ske med medlemmarna. Det finns inget krav på att medlemmarna i kollegiet måste enas innan ett beslut om en tillsynsåtgärd antas. Medlemmarna i kollegiet har möjlighet att begära råd från CESR om de är oeniga angående en viss åtgärd. Enligt EU-förordningen ska den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten återkalla ett kreditvärderingsinstituts registrering när det föreligger skäl för detta. I övriga fall är det upp till de behöriga myndigheterna att avgöra om och hur ett ingripande ska ske.

Av artikel 20 följer att återkallelse ska ske om kreditvärderingsinstitutet uttryckligen avstår från registreringen eller inte har utfärdat några kreditbetyg under de senaste sex månaderna. Dessutom ska registreringen återkallas i följande fall: om kreditvärderingsinstitutet beviljats registrering efter att ha lämnat falska uppgifter eller på något annat sätt ha använt otillbörliga metoder, om kreditvärderingsinstitutet inte längre uppfyller de villkor som gällde för registreringen samt om kreditvärderingsinstitutet allvarligt eller upprepade gånger har överträtt bestämmelserna i EU-förordningen om villkoren för kreditvärderingsinstitutens verksamhet.

Artikel 24 i EU-förordningen skulle kunna tolkas som att det även skulle finnas andra möjligheter att återkalla en registrering. Regeringen menar dock att artikel 24 bör tolkas på så sätt att den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten endast kan besluta om återkallelse om någon av förutsättningarna i artikel 20 är uppfyllda och efter det förfarande som anges i artikel 20.

Ett beslut om återkallelse får omedelbar verkan inom hela gemenskapen. Regeringen anser att artiklarna 20 och 24 inte motiverar några särskilda bestämmelser i svensk lagstiftning.

Finansinspektionen får i vissa fall besluta att en anmärkning mot ett kreditvärderingsinstitut ska förenas med en straffavgift. Straffavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kr och högst 50 miljoner kronor. Avgiften ska tillfalla staten. Redan beslutet om anmärkning är en allvarlig reprimand.

Straffavgiften avser samma agerande som det som föranledde anmärkningen och utgör en gradering av hur allvarlig överträdelsen är. Det är därför enligt regeringen rimligt att Finansinspektionen inte behöver vända sig till domstol för att få straffavgiften utdömd utan själv får fastställa hur stor avgiften ska vara i det enskilda fallet.

EU-förordningen föreskriver att det ska förekomma utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna och att det ska råda tystnadsplikt beträffande den information som sprids. Regeringen gör bedömningen att det informationsutbyte och den tystnadsplikt som EU-förordningen föreskriver om kan komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt. Finansinspektionen bör dock anmäla till Finansdepartementet när myndigheten avser att ingå ett avtal om informationsutbyte med tredjeland.

Lagförslagets förhållande till svensk rätt

Enligt EU-förordningen ska den behöriga myndigheten ha behörighet att överlämna en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning till en annan behörig myndighet. Finansinspektionen får således, på begäran från en behörig myndighet i en annan medlemsstat, låta den myndigheten delta i eller själv utföra kontroller på plats eller utredningar i Sverige. Finansinspektionen får även på begäran från en behörig myndighet i en annan medlemsstat utse revisorer och andra sakkunniga för att utföra kontroller på plats eller utredningar.

Av 11 kap. 6 § regeringsformen framgår att en förvaltningsuppgift kan överlämnas till olika organ och enskilda individer. Om uppgiften innefattar myndighetsutövning, ska det enligt samma bestämmelse ske med stöd av lag. Enligt 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen kan riksdagen överlämna förvaltningsuppgifter till olika utländska organ. Riksdagen får också i lag bemyndiga regeringen eller annan myndighet att i särskilda fall besluta om en sådan överlåtelse. Innefattar uppgiften myndighetsutövning ska riksdagen fatta beslutet med kvalificerad majoritet eller i den ordning som gäller för stiftande av grundlag. Regeringen föreslår därför att riksdagen ska fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

Det är vidare regeringens bedömning att den möjlighet till delegation till en behörig myndighet i en annan medlemsstat som EU-förordningen föreskriver om i artikel 30 kan komma till stånd inom ramen för gällande svensk rätt. En sådan delegering påverkar inte den delegerande behöriga myndighetens ansvar.

EU-förordningens bestämmelser om samarbete inom tillsynskollegierna innebär inte att förvaltningsuppgifter som innebär myndighetsutövning förs över till utländska organ. Enligt 10 kap. 1 § regeringsformen är behörigheten att ingå internationella överenskommelser förbehållen regeringen. Av 10 kap. 3 § regeringsformen kan regeringen uppdra åt en förvaltningsmyndighet att ingå en internationell överenskommelse i en fråga som inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan. Regeringen har beslu-

tat att ge Finansinspektionen ett bemyndigande att ingå sådana överenskomelser som avses i EU-förordningen genom ändringar i förordningen med instruktion för Finansinspektionen.

EU-förordningens regel om på vilket språk som en ansökan om registrering ska ges in bör enligt regeringen inte föranleda någon särskild bestämmelse i svensk rätt. Detsamma gäller beträffande hur EU-förordningen förhåller sig till aktiebolagslagens bestämmelser. Det bör inte heller införas några motsvarigheter till EU-förordningens bestämmelser om vilka krav kreditvärderingsinstitutet ska uppfylla när det gäller anställda, metoder, presentation av kreditbetyg m.m.

Finansinspektionens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs för överklagande till kammarrätten.

Kostnader och andra konsekvenser

De förslag som lämnas av regeringen bedöms inte ge några omedelbara effekter på samhällsekonomin.

Regeringen har gett Finansinspektionen möjlighet att ta ut avgifter för ansökningar om registrering och tillsyn som ska täcka de kostnader som hänför sig till kreditvärderingsinstitut med säte i Sverige². Övriga kostnader för Finansinspektionen med anledning av lagförslaget ska rymmas inom befintliga budgetramar.

Regeringen bedömer också att de budgetära konsekvenserna för domstolarna bör kunna hanteras inom Sveriges domstolars befintliga ramar.

I övrigt kan inte regeringen i nuläget förutse att de förslag som lämnas i propositionen medför några ytterligare effekter för stat, kommuner, landsting, företag och enskilda.

Lagrådets yttrande

Tillsyn

Lagrådet anför i sitt yttrande följande angående befogenheten för den behöriga myndigheten att göra undersökningar på plats. I 4 och 5 §§ regleras Finansinspektionens tillsyn över kreditvärderingsinstitut. Bestämmelserna kompletterar artikel 23.3 i EU-förordningen. Av första stycket i artikel 23.3 framgår att behöriga myndigheter ska, i enlighet med nationell rätt, ha befogenheter att få tillgång till dokument, begära upplysningar, genomföra kontroller på plats och begära uppgifter över tele- och datatrafik.

När det gäller befogenheten att genomföra en undersökning på plats, anges i lagrådsremissen att undersökning endast får genomföras hos ett kreditvärderingsinstitut och hos ett företag som har fått i uppdrag av ett kreditvärderingsinstitut att utföra visst arbete eller vissa funktioner. Lagrådet konstaterar att det i artikel 23.3 andra stycket inte görs någon skillnad mellan de olika befogenheter som regleras i artikeln. Befogenheten att

² Prop. 2009/10:132 Likviditetsmatchning för säkerställda obligationer efter konkurs.

genomföra undersökningar bör behandlas som övriga befogenheter enligt artikel 23.3 första stycket. Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag.

Ikraftträdande

När det gäller datum för ikraftträdandet av lagen anför Lagrådet följande. Enligt förslaget ska lagen träda i kraft den 1 augusti 2010. Av artikel 40 framgår att de kreditvärderingsinstitut som bedrev verksamhet inom gemenskapen före den 7 juni 2010 (befintliga kreditvärderingsinstitut) som avser att ansöka om registrering enligt EU-förordningen ska anta alla nödvändiga åtgärder för att följa dess bestämmelser senast den 7 september 2010. Det kan inte bli aktuellt att besluta om sanktioner enligt EU-förordningen eller den nya lagen för överträdelser som skett före sistnämnda datum. Tidpunkten för möjligheten att besluta om sanktionerna anmärkning och straffavgift enligt den nya lagen bör vara densamma för såväl kreditvärderingsinstitut som bedrev verksamhet före den 7 juni 2010 som kreditvärderingsinstitut som påbörjat sin verksamhet först senare. Lagrådet föreslår därför att ikraftträdandet bestäms till den 7 september 2010 och att anmärkning och straffavgift ska kunna beslutas endast för överträdelser som har skett efter nämnda tidpunkt. Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottet innebär förslagen i den föreliggande propositionen att svensk lagstiftning anpassas till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut.

Utskottet tillstyrker propositionen och föreslår att riksdagen beslutar med kvalificerad majoritet i enlighet med 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen.

Skärpt reglering av kreditvärderingsinstituten och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om skärpt reglering av kreditvärderingsinstituten samt om etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsinstitut.

Jämför reservation (v).

Motionen

I *följdmotion* Fi16 av Ulla Andersson m.fl. (v) anför att Vänsterpartiet i flera sammanhang påtalat brister i regleringen av kreditinstituten. Kritiken gäller främst det jävsförhållande som föreligger mellan kreditvärderingsinstituten och de bolag de sätter betyg på. Kreditvärderingsinstituten erhåller nämligen sina inkomster via avgifter från de bolag som de är satta att värdera. Vänsterpartiet välkomnar många av de bestämmelser som EU-förordningen innehåller, men anser att regleringen inte helt undanröjer de jävsförhållanden som råder på området. Motionärerna föreslår därför att riksdagen uppmanar regeringen att inom ramen för EU verka för att lagstiftningen skärps ytterligare. Dessa regler bör dock vara utformade som s.k. minimiregler. Vidare anför i motionen att regeringen bör utreda möjligheten att etablera ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag i syfte att öka mångfalden. Detta sammantaget bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande

Inom EU pågår för närvarande ett arbete med att skapa ett system för en mer effektiv, integrerad och hållbar europeisk tillsyn av den finansiella marknaden. Mot bakgrund av detta förefaller det inte påkallat att från utskottet ta särskilda initiativ till åtgärder som föregriper det arbete som inletts på området. Med detta avstyrker utskottet motionen.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Skärpt reglering av kreditvärderingsinstituten och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag, punkt 3 (v)

av Ulla Andersson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:Fi16 av Ulla Andersson m.fl. (v) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att det föreligger brister i regleringen av kreditinstitut och att de bestämmelser som EU-förordningen innehåller inte undanröjer de jävsförhållanden som råder på området. Vänsterpartiet föreslår därför att riksdagen uppmanar regeringen att inom ramen för EU verka för att lagstiftningen skärps ytterligare. Reglerna bör utformas som s.k. minimiregler. Vidare bör regeringen utreda möjligheten att etablera ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag i syfte att öka mångfalden.

Jag föreslår att riksdagen som sin mening tillkännager för regeringen vad jag anfört om skärpt lagstiftning och etablering av ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag. Därmed tillstyrker jag motion Fi16 (v) yrkandena 1 och 2.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:217 Kreditvärderingsinstitut:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om kreditvärderingsinstitut,
2. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

Följdmotionen

2009/10:Fi16 av Ulla Andersson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inom ramen för EU bör verka för ytterligare skärpt reglering av kreditvärderingsinstitutet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att etablera ett oberoende statligt kreditvärderingsföretag.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om kreditvärderingsinstitut

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna lag finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut¹. Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i förordningen.

Behörig myndighet

2 § Finansinspektionen är behörig myndighet enligt förordning (EG) nr 1060/2009.

Bistånd till behörig myndighet i annan medlemsstat

3 § Om en behörig myndighet i en annan medlemsstat begär bistånd när det gäller kontroller på plats eller utredningar, får Finansinspektionen vidta de åtgärder som följer av artikel 28 i förordning (EG) nr 1060/2009.

Tillsyn

4 § För tillsynen över att bestämmelserna i förordning (EG) nr 1060/2009 följs, får Finansinspektionen förelägga

1. ett företag eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och
2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som inspektionen bestämmer.

Första stycket gäller inte i den utsträckning uppgiftslämnandet skulle strida mot den i lag reglerade tystnadsplikten för advokater.

Finansinspektionens befogenheter enligt första stycket gäller endast i förhållande till kreditvärderingsinstitut, personer som medverkar i kreditvärderingsverksamhet, kreditvärderade enheter och anknutna tredje parter, de tredje parter till vilka kreditvärderingsinstituten ger i uppdrag att utföra vissa uppgifter eller viss verksamhet och andra personer som på annat sätt har samband med eller är knutna till kreditvärderingsinstitut eller kreditvärderingsverksamhet.

5 § Finansinspektionen får när det är nödvändigt genomföra en undersökning på plats hos kreditvärderingsinstitut och andra som anges i 4 § tredje stycket.

¹ EUT L 302, 17.11.2009, s. 1 (Celex 32009R1060).

6 § Om ett kreditvärderingsinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordning (EG) nr 1060/2009, får Finansinspektionen, utöver vad som följer av 4 och 5 §§ samt artikel 24 i förordningen, förelägga institutet att inom viss tid vidta en viss åtgärd för att komma till rätta med situationen eller att låta bli att verkställa ett beslut.

7 § Om Finansinspektionen beslutar ett föreläggande enligt denna lag, får inspektionen förena föreläggandet med vite.

Anmärkning och straffavgift

8 § Om ett kreditvärderingsinstitut har åsidosatt sina skyldigheter enligt förordning (EG) nr 1060/2009, får Finansinspektionen besluta om anmärkning.

9 § Om Finansinspektionen har beslutat om anmärkning enligt 8 §, får inspektionen även besluta att kreditvärderingsinstitutet ska betala en straffavgift.

Avgiften tillfaller staten.

10 § Straffavgiften ska uppgå till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av kreditvärderingsinstitutets omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under kreditvärderingsinstitutets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

När straffavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett anmärkningen och hur länge överträdelsen har pågått.

11 § En straffavgift ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar efter det att beslutet om den har vunnit laga kraft eller den längre tid som anges i beslutet.

12 § Finansinspektionens beslut om straffavgift får verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser, om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 11 §.

13 § Om straffavgiften inte har betalats inom den tid som anges i 11 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

14 § En straffavgift som har beslutats faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

Bemyndigande

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter som den behöriga myndigheten får ta ut enligt förordning (EG) nr 1060/2009.

Överklagande m.m.

16 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag eller förordning (EG) nr 1060/2009 får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart, om annat inte följer av den nämnda förordningen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 7 september 2010.
 2. Anmärkning och straffavgift får beslutas endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 11 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §¹

Ett prospekt skall innehålla all information rörande emittenten och de överlåtbara värdepapperen som är nödvändig för att en investerare skall kunna göra en välgrundad bedömning av emittentens och en eventuell garants tillgångar och skulder, finansiella ställning, resultat och framtidsutsikter samt av de överlåtbara värdepapperen. Informationen skall vara skriven så att den är lätt att förstå och analysera.

Ytterligare bestämmelser om den information som ett prospekt skall innehålla finns i prospektförordningen.

Ett prospekt *ska* innehålla all information rörande emittenten och de överlåtbara värdepapperen som är nödvändig för att en investerare *ska* kunna göra en välgrundad bedömning av emittentens och en eventuell garants tillgångar och skulder, finansiella ställning, resultat och framtidsutsikter samt av de överlåtbara värdepapperen. Informationen *ska* vara skriven så att den är lätt att förstå och analysera.

Ytterligare bestämmelser om den information som ett prospekt *ska* innehålla finns i prospektförordningen och artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut².

Denna lag träder i kraft den 7 december 2010.

¹ Senaste lydelse 2007:535.

² EUT L 302, 17.11.2009, s. 1 (Celex 32009R1060).